

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1547/2021
15.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца „Фершпед“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Небојша Црногорац адвокат из ..., против тужене Републике Србије-Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 335/20 од 18.11.2020. године, у седници већа која је одржана дана 15.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 335/20 од 18.11.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду Прр1 1/19 од 28.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року за период од јуна 2005. године закључно са октобром 2017. године исплати износ од 38.457.000,00 динара а законском затезном каматом на поједине месечне износе почев од првог дана наредног месеца за претходни месец па до исплате, како је ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 111.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 335/20 од 18.11.2020. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду Прр1 1/19 од 28.09.2020. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 са изменама и допунама), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

Од стране другостепеног суда није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. ЗПП, на коју се тужилац у ревизији позива, не може бити разлог за изјављивање ревизије, сагласно одредби члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем Одељења за урбанизам, комунално-стамбене и имовинскоправне послове Општине Шид број ...-...-.. од 18.05.2005. године усвојен је предлог корисника експропријације и административног преноса Републике Србије, те је на основу решења Владе Републике Србије 05 број 465-6456/2004-01 од 23.09.2004. године којим је утврђен општи интерес за изградњу граничног прелаза Батровци у КО ..., извршен административни пренос катастарске парцеле број .../..., грађевинско изграђено земљиште површине 85 м² уписано у ЗКУЛ број ... КО ..., својина Републике Србије са правом коришћења ЖТП „Београд“ „Фершед“ међународна и унутрашња шпедиција а.д. и „Југошпед“ д.о.о. предузеће за међународну шпедицију и експроприсана непокретност у приватном власништву-пословни објект шпедиције саграђен на кат. парцели .../... површине 43,84 м² уписан у ЗКУЛ .../... КО ... својина ЖТП „Београд“ „Фершед“ међународна и унутрашња шпедиција а.д. Истим решењем, ставом другим диспозитива утврђено је да је ранијим власницима и корисницима престало право својине на објекту и право коришћења на кат. парцели .../... КО ..., па се иста експроприше односно административно преноси на Републику Србију као корисника административног преноса. Ставом трећим диспозитива, обавезани су ранији корисници административно пренесених непокретности да исте предају у посед Републици Србији у року од 15 дана од правноснажности одлуке о накнади, односно закључења споразума о накнади. Решењем Општинског суда у Шиду 1Р 20/06 од 25.12.2008. године обавезана је тужена да тужиоцу исплати на име накнаде за експроприсану непокретност – пословни објект износ од 11.968.320,00 динара са законском затезном каматом почев од 07.12.2007. године па до исплате, које решење је укинута решењем Вишег суда у Сремској Митровици Гж 252/11 од 23.03.2011. године и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак. Решењем Основног суда у Сремској Митровици - Судска јединица у Шиду 1Р 114/11 од 09.10.2013. године обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде за експроприсану непокретност исплати износ од 10.089.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 09.10.2013. године, па до исплате, док је преко досуђеног а до траженог износа накнаде захтев предлагача одбијен као неоснован, које решење је потврђено решењем Вишег суда у Сремској Митровици Гж 67/14 од 08.05.2014. године у обавезујућем делу. Међутим, решењем Врховног касационог суда Рев 1774/15 од 09.03.2016. године укинута је решење Вишег суда у Сремској Митровици Гж 67/14 од 08.05.2014. године и решење Основног суда у Сремској Митровици - Судска јединица у Шиду 1Р 114/11 од 09.10.2013. године и предмет враћен Основном суду у Шиду на поновни поступак. Решењем Основног суда у Шиду 1Р 14/16 од 12.09.2017. године обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде за експроприсану непокретност – пословни објект саграђен на кат. парцели број .../... исплати износ од 10.089.000,00 динара, а на име накнаде за изграђено грађевинско земљиште површине 85м² уписано у ЗКУЛ .../... КО ... износ од 270.884,00 динара, са законском затезном каматом почев

од 12.09.2017. године па до исплате, док је преко досуђеног а до траженог износа накнаде захтев предлагача одбијен. Решењем Вишег суда у Сремској Митровици Гж 1424/17 од 25.04.2018. године укинута је решење Основног суда у Шиду 1Р 14/16 од 12.09.2017. године и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак, па је решењем Основног суда у Шиду 1Р 7/18 од 27.05.2019. године обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде за експроприсану непокретност и то пословни објекат исплати износ од 10.089.000,00 динара са законском затеном каматом од 27.05.2019. године, док је преко досуђеног а до траженог износа накнаде за наведени објекат, као и за тражени износ накнаде за грађевинско земљиште захтев предлагача одбијен. Ово решење је потврђено решењем Вишег суда у Сремској Митровици Гж 710/19 од 20.11.2019. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право-одредбу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и одредбе чланова 154. став 1, 155, 172. и 189. Закона о облигационим односима када су закључили да, иако је тужиоцу радњама органа тужене повређено право на суђење у разумном року, није основан захтев за накнаду материјалне штете-измакле користи у висини закупнине за експроприсану непокретност за период трајања судског поступка за одређивање накнаде, обзиром да је даном правноснажности решења о експропријацији престало право својине тужиоца на предметном пословном објекту, због чега тужилац, без обзира на дужину трајања поступка након правноснажности решења о експропријацији, није могао да располаже експроприсаном непокретношћу, те да је тужиоцу досуђена потпуна накнада за експроприсану непокретност одмерена према ценама у време доношења судске одлуке.

Одредбом члана 31. став 1. и 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 40/2015), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете узроковане повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење, и да се поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року.

Поред постојања правноснажне одлуке којом је утврђена повреда права на суђење у разумном року, нужни предуслов за одговорност тужене, која према одредби члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року одговара по правилима објективне одговорности, јесте да је тужилац претрпео имовинску штету због повреде права на суђење у разумном року и постојање узрочно-последичне везе претрпљене штете и повреде права на суђење у разумном року, при чему се узроком штете може сматрати само узрок који је адекватно подобан да доведе до настанка имовинске штете, због чега би тужилац имао права само на накнаду материјалне штете која је директна последица повреде права на суђење у разумном року, односно која је настала као последица непримерено дугог трајања поступка.

У конкретном случају тужилац је поднео тужбу за накнаду имовинске штете-изгубљене користи из члана 155. Закона о облигационим односима, која не представља вид правичног задовољења (сатисфакцију за претрпљену штету) већ је посебна тужба за накнаду претрпљене материјалне штете. Међутим, тужилац не трпи штету у виду измакле користи у висини закупнине коју би остварио издавањем пословног објекта јер

након наступања правноснажности решења о експропријацији није могао да располаже експрописаном непокретношћу и тако оствари имовинску корист.

Неосновани су наводи у ревизији тужиоца да постоје сви елементи штете: противправна радња (повреда права на суђење у разумном року), директна материјална штета-измакла корист у спорном периоду и директна узрочна веза између противправне радње и настале штете.

Наиме, иако је правноснажним решењем Апелационог суда у Новом Саду Р4 34/16 од 31.07.2017. године утврђено да је предлагачу „Фершпед“ а.д. Београд у поступку који се води пред Основним судом у Шиду под пословним бројем Р1 14/16 повређено право на суђење у разумном року и наложено Основном суду у Шиду да у року од 4 месеца од дана пријема решења оконча поступак у наведеном предмету, тужилац нема право на накнаду штете коју тражи постављеним тужбеним захтевом у виду измакле користи у висини закупнине коју би остваривао да је експрописани објекат издавао, обзиром да је даном правноснажности решења о експропријацији престало право својине тужиоца на предметном пословном објекту, због чега тужилац без обзира на дужину трајања поступка за одређивање висине накнаде за експрописану непокретност није могао да располаже експрописаном непокретношћу. Осим тога, тужиоцу је досуђена потпуна накнада у смислу одредбе члана 41. став 2. Закона о експропријацији према ценама у време пресуђења, због чега тужилац није трпео штету због дугог трајања поступка за одређивање накнаде за експрописану непокретност како су то правилно закључили нижестепени судови.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић